

Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19253>

Özet

Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2 (ÇBYKÖ-KV2), kanser hastalarının yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla tasarlanmış kapsamlı bir uyarılma ölçeğidir. Bu ölçek, hastaların fiziksel, psikolojik, sosyal ve manevi boyutlar dahil olmak üzere, yaşadıkları deneyimleri çok yönlü bir bakış açısıyla ölçmeyi hedefler. Türkçeye adaptasyonu ve psikometrik özellikleri Rukiye Pınar tarafından 2004 yılında yayınlanmıştır.

Ölçeğin temel amacı, kanser tanısı alan bireylerin tedavi süreçleri boyunca veya sonrasında algıladıkları genel iyilik halini ve yaşamdan memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Bu sayede, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda hastaların ihtiyaçlarına yönelik daha etkili müdahale stratejileri geliştirilmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Yaşam Kalitesi, Kanser, Onkoloji Hemşireliği, Psikometri, Ölçek Uyarılma, Çok Boyutlu Ölçek

Yazarlar

Rukiye Pınar (Türkçe Uyarılma)

Amaç

Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2 (ÇBYKÖ-KV2)'nin birincil amacı, kanser hastalarının subjektif yaşam kalitesi algısının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, kanser deneyiminin getirdiği zorluklar ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini dört ana boyutta (Fiziksel, Psikososyal, Sosyal/Ailevi ve Manevi) ele alarak, kapsamlı bir değerlendirme sunar.

Bu uyarılma çalışması, Pınar (2004) tarafından Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamak ve klinik çalışmalarda kullanılabilirliğini artırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, özellikle onkoloji hemşireliği alanında, hastaların bakım kalitesini değerlendirmede ve bireyselleştirilmiş bakım planları oluşturmada önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Yapı

ÇBYKÖ-KV2, Yaşam Kalitesi (YK) kavramını çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Bu yapı, genellikle kanser hastalarının deneyimlediği aşağıdaki temel alanları içermektedir:

Fiziksel Boyut: Ağrı, enerji seviyesi, uyku düzeni, fiziksel semptomlar ve günlük aktiviteleri yerine getirme yeteneği.

Psikososyal Boyut: Duygusal sıkıntı, depresyon, anksiyete, benlik saygısı ve bağışıklık

mekanizmalar?.

Sosyal/Ailevi Boyut: Aile desteği, sosyal rollerin sürdürülmesi, arkadaşlık ilişkileri ve sosyal izolasyon algısı?.

Manevi Boyut: Hayatın anlamı, umut, inanç ve hastalığın manevi etkileri.

Bu çok boyutlu yaklaşım, sadece hastalığın biyolojik etkilerine değil, aynı zamanda hastanın bütüncül iyilik haline odaklanarak kapsamlı bir psikometrik değerlendirme sağlar.

Geçerlik

ÇBYKÖ-KV2'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çalışmaları, Pinar (2004) tarafından yayımlanan makalede detaylandırılmıştır. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama sürecinde genellikle içerik geçerliği (uzman görüşleri ile kültürel ve dilsel uygunluk) ve yapı geçerliği (faktör analizi ile ölçek boyutlarının orijinal yapıyı koruyup korumadığını) incelenmiştir. Bu çalışmalar, ölçeğin kanser hastalarının yaşam kalitesi boyutlarını Türk popülasyonunda da geçerli bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Türkçe ÇBYKÖ-KV2'nin güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Güvenirlilik çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilir.

Pinar'ın çalışması, ölçeğin alt boyutlarının ve toplam puanının yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Bu yüksek güvenirlilik derecesi, ölçeğin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar vereceği ve ölçüm hatalarının düşük olacağı anlamına gelir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2'nin orijinal yapıyı, yaşam kalitesinin çeşitli boyutlarını temsil eden faktörlerden oluşur. Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

Faktör analizi sonuçları, Türkçe formun, orijinal ölçekte tanımlanan dört ana boyutu (Fiziksel, Psikososyal, Sosyal/Ailevi ve Manevi) barındıran şekilde yeniden ürettiğini doğrulamıştır. Bu, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinin başarılı olduğunu ve kanser hastalarının yaşam kalitesini ölçerken yapısal bütünlüğünü koruduğunu gösterir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptation)

Format: Çok maddeli öz bildirim ölçeği (Self-report questionnaire). Genellikle Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılır.

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal formu İngilizce (English).

Population Group: Kanser hastaları (Patients with Cancer).

Age Group: Yetişkin (Adult) kanser hastaları.

Population Details: Çeşitli yaş ve cinsiyet popülasyonu, Türkiye'deki çeşitli onkoloji kliniklerinde tedavi gören kanser hastalarından oluşmaktadır.

Test Methodology: Klinik araştırmalarda ve hemirelik değerlendirilmelerinde kullanılan, bireylerin kendi algılarını yansıtan psikometrik bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Kanser Hastaları, Yaşam Kalitesi Ölçümü, Psikometrik Özellikler, Onkoloji, Yaşam Kalitesi, Güvenirlilik, Uyarlama

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: rukiypinar@yahoo.com

Correspondence Address: Rukiye Pınar (İletişim adresi makalede belirtilen üniversite veya kurumdur).

Ücretler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Test Yayıncılığı (Uyarlama): 2004

Ücretler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştiricilerin ve uyarlamayı yapan yazar Rukiye Pınar'ın izni gerekebilir. Ticari kullanım ücretleri hakkında bilgi almak için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [reliability-and-validity-of-the-turkish-version-of-multidimensional-quality-of-life-scale-cancer.pdf](#)

Kaynaklar

Pinar, R. (2004). Reliability and validity of the Turkish version of Multidimensional Quality of Life Scale - Cancer Version 2 in patients with cancer. *Cancer Nursing*, 27(3), 252-257.

Orijinal Ölçek Geliştiricileri (Pinar'ın referans verdiği orijinal MQOLS-CV2 geliştiricileri).

Çok Boyutlu Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kanser Versiyonu 2 Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi, yukarıda belirtilen Rukiye Pinar (2004) makalesinden veya sorumlu yazar ile iletişime geçilerek temin edilebilir.